

... **Tomáš Čurda, student Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem**

PRVNÍ POMOC JAKO PREVENCE

Problematika sociálně patologických jevů je v naší společnosti velmi aktuálním tématem. Netradičním řešením prevence je právě kroužek první pomoci. Ten ale nefunguje na všech školách – někde k tomu nemají kapacitu, někde chybí zájem a jinde zase není kvalifikovaný vedoucí.

Na středních školách můžeme nalézt o poznání méně mimoškolních aktivit, než tomu bývá na školách základních. Jednou z příčin je nezáměr samotných žáků o tyto aktivity, který demotivuje pedagogy. Kroužek první pomoci však může právě na střední škole být atraktivní pro obě strany. Jak ale podnítit zájem žáků o tento kroužek a zároveň ho vést v duchu maximální prevence sociálně patologických jevů?

V oblasti bývalého okresu Louny fungovaly ve školním roce 2012/13 pouze dva kroužky první pomoci. Přitom by ale jejich existence pomohla například využívat (a procvičovat si v praxi) poznatky z biologie nebo by účinně pomohla přípravě ke zkouškám pro řídičské oprávnění.

Pokus o začlenění prevence sociálně patologických jevů do tematického plánu kroužku první pomoci byl realizován na Obchodní akademii a Střední odborné škole zemědělské a ekologické v Žatci. Začlenění prevence bylo velmi úspěšné.

Metodikou použitou v kroužku první pomoci mohou být výukové materiály. Žáci si je mohou sami vzájemně vyrábět nebo vyvěsit na nástěnky. Nejúčinnější jsou pro žáky modelové situace – pro ty je vhodné využívat reálné pomůcky (injekční stříkačky bez jehel, lahve od alkoholu, roztrhané oděvy). Pro představu předkládám několik modelových situací. „Opilec“ (kdy simulujeme alkoholismus a jeho důsledky), „Feťák“ (užívání drog), „Zmlácený kamarád“ (otevřená skupinová šikana ve škole) nebo „Nevolnost z marihuany“ (upozorňující na nebezpečí tzv. měkkých drog).

Dalšími metodami použitelnými pro aplikaci prevence se mohou stát veřejné sbírky, kdy žáci na základě získaných znalostí provádějí osvětu jak mezi spolužáky, tak i u veřejnosti, promítání filmů (ty mohou přiblížit prostředí nápravných zařízení, životy alkoholiků a lidí závislých na drogách), pořádání besed či dobrovolnická činnost (v nemocnicích, kde se žáci starají o pacienty – získávají tím cenné zkušenosti v komunikaci s lidmi

různých věkových kategorií a pacientům přinášejí ulehčení pobytu v nemocničním zařízení; zároveň se jedná o velmi vhodné využití volného času žáků). Ke všem těmto činnostem můžeme žáky podněcovat právě na kroužku první pomoci.

A jaké mohou být příklady zapracování prevence sociálně patologických jevů do kroužku první pomoci? Do tematického plánu otravy a poleptání přidáme otravu a zneužití léků, alkohol, pokusy o sebevraždu a sebepoškození. Do tematického celku celkové podchlazení můžeme zařadit upozornění, že nejnáchylnější na podchlazení jsou lidé bez domova a lidé pijící alkohol. V rámci okruhu poranění pohybového aparátu se žáci naučí různé typy obvazové techniky a můžeme upozornit, že při požití alkoholu a drog je zvýšená pravděpodobnost úrazu (zde je vhodné uspořádat „brainstorming“, kdy žáci vymýšlejí a jmenují činnosti, kdy se jim může přihodit úraz).

Poukazování na sociálně patologické jevy je v kroužku první pomoci nenásilné. Žáci nezískávají pocit, že je chceme nepřijemně a nudně poučovat, ale přitom je vychováváme ke zdravému životnímu stylu.

... **Jarmila Halouzková, Národní ústav pro vzdělávání**

ZISK ŠKOLÁM I KANTORŮM

Nedostatek volných míst na trhu práce vede Čechy k celoživotnímu vzdělávání. Obecně složitá situace tak přináší benefity pro aktivní střední školy v oblasti nabídky vzdělávání dospělých.

Podle zveřejněných údajů úřadu práce hledalo v prosinci 2013 v ČR práci bezmála 600 tisíc nezaměstnaných, tedy o více než 51 tisíc více než před rokem. Na jedno volné místo v průměru připadlo už 17 lidí. Vzniklou situaci lze mimo jiné řešit právě nabídkou vzdělávacích kurzů, které kromě různých vzdělávacích agentur nabízejí i mnohé střední odborné školy zapojené do projektu MŠMT ČR nazvaném UNIV 3.

Právě tento projekt systematicky podporuje střední školy ve vytváření a realizaci kurzů celoživotního vzdělávání. Ředitelé škol se shodují, že přínosem pro školy je zejména rozvoj schopností pedagogů, ale efekty jsou i finanční. Vzdělávání dospělých školám umožňuje využít personální i materiální kapacity školy. Pro aktivní učitele – lektory je motivující i přímý finanční bonus, odměna za práci odvedenou v projektu.

Konkrétní efekty projektu UNIV 3 pro školy jsou zřejmé: zvýšení schopností pedagogů v lektorování dospělých a v marketingu

DV, jejich schopnost monitorovat trh práce, psát vzdělávací programy a tvořit konkrétní zadání, didaktické testy pro dospělé a studijní materiály. Přínosem je i zisk praktických zkušeností z lektorování kurzů během pilotáže vytvořených programů a následných zkoušek účastníků.

Specifikem projektu je vzdělávání tzv. průvodců a hodnotitelů. Stovky pedagogů se již naučily hodnotit znalosti adepta vzdělávání, což je oblast skrývající řadu úskalí. Podle odborné lektorky Jiřiny Novotné z Národního ústavu pro vzdělávání se tito budoucí odborníci učí při posuzování činností nejdříve pozorovat, až potom hodnotit. Může se totiž stát, že si hodnotitel od první otázky či úkolu vytvoří chybný dojem, že hodnocený vše umí a nepotřebuje žádnou pomoc.

Podle zkušeností z projektu se i sami učitelé-lektori učí od účastníků vzdělávání. Dospělý člověk se totiž snaží čas či prostředky věnované vzdělávání maximálně využít, klade proto vysoké nároky i na vzděla-

vatele. Často do školy přináší zkušenosti z praxe, které i lektora obohacují.

Dalším efektem projektu je pro školy velký rozvoj spolupráce se sociálními partnery v regionu. Zajímavé bonusy přináší UNIV 3 školám také formou zkušeností ze specifických prostředí, jako jsou například věznice.

„Pocity našich učitelů při prvním vstupu do prostor věznice byly velmi stísněné. Nastupovaly i pochyby, zda vůbec dokážou v tomto prostředí pracovat. Vstřícný přístup, organizační zajištění, ochota, trpělivost a pomoc personálu a vedení věznice ale postupně zklidnily naše negativní pocity a obavy z neúspěchu,“ oceňuje například Libuše Procházková, ředitelka SOU a SOŠ SČMSD Lomnice u Tišnova.

Učitelé této školy nakonec úspěšně zvládli lektorování ve věznici s ostrahou v Kuřimě, když zde vzdělávali vytípané odsouzené před propuštěním v profesní kvalifikaci Úklidový pracovník – speciální práce. Podle názoru ředitelky školy účast v projektu přináší nejen uplatnění pedagogů a možnost rozšíření jejich vzdělání, ale i jisté „zviditelnění“, tedy i dobrou reklamu.